

D. Hieron. In quem locum recte notavit D Hieronymus, concionatore debere omni virtutum genere praevalere. Quomodo, ait cythara non emittit sonum compositum, si vel una chorda rupta fuerit; sic Spiritus Sanctus non emittit melos dulci- re sonare. Hinc Clemens Alexandrin. in exhortatione ad Gent. ait, Christum fuisse novum quendam cytharodum, qui nova concentus suavitatem tam per se, quam per suos concionatores omnia ad se traxit, velut de Orphæo Gæci fabulantur.
188. Primat. Beda. Rupert. Ansberr. Hugo.
Morificatione tenenda.
Galat. 5. Paulo ita ne sit nimia, vel remissa. D. Greg.
Psalms. 42.
Ansberr.
Richard.
Thom. Ang.
189.
Ansberr.
Psalms. 16. Psalms. 57.

semper presentanea sit hæc cythara ad abigendos à cordibus nostris dæmones. Ad similitudinem Christi cytharæ Deo gratissimi fuerunt Martyres maxime in ecclesie extenti. Similitudine Christi passi Agnum tamquam occisum adorant, & celebrant seniores; nil gratius divino Agno nulla ei major celebras, quam dum Passionis ipsius imitationem habeamus.
Septimo, omnes habent cytharas, & cur non potius aliqui ex eis organum, vel lyram, adorant Agnum occisum, ob apertum librum, in quo eius Passio & mors continebatur, & inde cantabant canticum novum; qui erat mortis & Passionis Christi, ut infra dicam vers. sequenti, & inde omnes cantantes ac recolentes Passionem Christi habent cytharas, quia inter omnia instrumenta musica vox cytharæ acutior, ac penetrabilior ceteris est. sic inter omnia arcana fidei nostræ mysterium Passionis Christi acutius & efficacius penetrat, & transigit nostra corda ab ea in sui admirationem ac cõtemplatione rapit.
Octavo, omnes isti seniores erant reges, & habebant in capibus coronas, ut patet supra cap. 4. n. 4. Cur ergo omnes tenent cytharas in manibus, aptius videbatur quod haberent lanceas, vel gladios ad pugnam, quam convenientia inter cytharam & coronam? Gladius terribilis, & formidinem incutit; cythara vero suavis, & dulcis animos allioit, ac attrahit. Habent ergo Reges potius in manu cytharas, quam gladios, ut suos magis devincant amore, & benevolentia, quam eos terrore ac pavore concutiant; amor, quo firmatur regnum, benevolentia reconciliatur, odium vero, quo Republica cadit, terrore ac formidine gignitur.
Fecit Rex Salomon thronum valde amplum & magnificentum admirabilis architecturæ, qui ad sui ascensum habebat sex gradus, & duodecim leuoculi stantes super sex gradus hinc atque inde, 3. Reg. 10. n. 20. proindeque sex gradus qui præstabant ascensum, ex una & altera parte sex leuoculos habebant, & ut refertur 2. Paralip. cap. 9. num. 18. Duo alitrinificus brachiola: quæ sedulis latera circumbant, tanquam patula, & aperta ut animum & cor Regis tenerent, & quomodo hæc duo conveniunt in uno, & eodem throno, leones nempe & brachiola extensa ac aperta; nam unum dicit timorem, alterum summam innuit clementiam, & benignitatem, & quod maxime notandum, quod ex omnibus totius orbis regibus solus Salomon suum thronum tali dispositione fabricavit, ita ut dicitur de eo: Non est factum tale opus in universis regnis. Cur nullus alius Rex etiam potentissimus talem sibi similem sedem paravit? Cur hoc tantum est reservatum Salomoni? Salomon idem valet, ac Rex pacificus, nam ut de eo testatur Iosephus, erat lenis ac suavis ingenii. Inde ergo in gradibus, per quos ascendit ad thronum ponuntur leones; juxta vero cor ac viscera brachiola extensa; Rex enim pacificus, & clemens iram ac furorẽ leonis pedibus conculcat, at vero in corde, & animo brachia patula, & extensa habet ut omnes clementer excipiat, amplectatur, & recreet.
Valde celebres sunt illi duo fratres Jacob, & Esau: Jacob pascebat oves, Esau autem feras venabatur: Fallus est Esau vir ignavus venator.

Christus crucifixus ac. crux eius cythara ad abigendos dæmones.
191. Inter omnia mysteria Passio Christi vehementer penetrat corda.
192. Rex magis benevolentia quam terrore suos sibi reconciliat.
193.
194.

Gen. 21. Genes. 2 5. n. 27. Uterque parenti offert cibum; sed Jacob benedictione cælesti ditatur; Patetque Rex ac Princeps inauguratus Serviant tibi populi, & adorant te tribus, esto Dominus fratrum tuorum, & incurvantur ante te filii matris tua.
Gen. 17. Genes. 27. num. 29. Valde sanè mirabile; nonne magis gloriosum est homini, non magis aptum ad regnum, ad ipsum patrocinandum ac defendendum ille, qui expedite arcu & sagittis utitur, feratque soletis capit, occisique Deo patenti libat, quam qui objecto gramine baculo oves trahit? Cur ergo qui feras domuit sagittis, repellitur, & ille eligitur qui baculo ex pascua agnos pavit? Rex ille & datus à Deo, qui non arcu & sagittis percutit, ferit, ac mactat, sed ille qui levi pastoris baculo regit & gubernat, & magis placuerunt victima pauca tenera mansuetudine oblatæ, quam multæ dura, & aspera feritate peremptæ ac strangulatæ. D. Ambros. lib. de Jacob, cap. 1. Vocis ait, mansuetudo duritiam, dum alter venatû asperum prædam querit agrestem, hic tenera mansuetudinis, atque pietatis pio patri dulces epulas ministravit. Vide multa de hac re in nostris quinque tomis in Evangelia.
195.
3. Reg. 7.
1. Paral. 28.
2. Paral. 4.
1. Esdr. 1.
Richard.
Hugo.
Carthof.
Interlin.
Vera sententia.
Ansberr.

etiam interpretatur, & ait. Sicut enim phiala in parte infima angustiores sunt, in suprema vero latiores, ita sancti in parte inferiori, id est, in carne sese coangulant, & comprimunt, ne terrena anima concupiscant: in superiori autem, id est, secundum spiritum, se pro viribus dilatant, appetendo lesin dilatant, juxta Psal. 138. Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum.
199. Ard. Cas.
Tertio, Andreas Calear. ait quod cytharæ significant concinnam, suavemque Dei laudem, quam Sancti canunt Deo; thymiam demorat sacrificium, quod fideles per castimoniam, & morum integritatem Deo offerunt: phiala sunt piæ castaque cogitationes, ex quibus hoc thymiam castra piæque cogitationis exhalat, ex bona, castaque cogitatione bona opera emanant. Quarto, Ansberrus ait: ipsam charitatem phialarum nomine accipi, quæ plenæ sunt odoramentorum, id est orationum, quia non solum pro amicis, sed etiam pro inimicis orat; hoc est enim esse plenam & perfectam.
Quinto, Alcazar, cum hanc Agni adorationem referat ad sacrificium Miskæ, & per viginti quatuor seniores intelligat Sacerdotes, phialas accipit pro Calicibus, quibus in sacrificio Miskæ utuntur Sacerdotes; & quia tota hæc adoratio seniorum ad gratiarum actionem ordinatur Agno exhibitæ, quia librum aperuit adimplendo mysterium nostræ redemptionis: quæ nos redemit sanguine suo, ut dicitur infra vers. 9. inde & Sacerdotes in sacrificio Miskæ gratias agunt Deo pro beneficio redemptionis, idcirco Eucharistia dicitur, id est gratiarum actio. At hæc ut ait Cornelius à Lapide magis sunt mystica & allegorica, quam literalia, nec hic Joannes exhibet Sacerdotes ac eorum ministerium, sed tantum beneficium impensum in apertione libri.
Sexto Pannonius: Considerati, omnes dicuntur habere cytharas, & phialas, nec unam sine altera, quia nec spiritualis harmonia sine oratione, nec oratio vera sine harmonia, hoc est, cordis concertu, subsistere solet. Non solum in manibus habent cytharas, sed etiam phialas aureas plenæ odoramentis: nonne fat erat quod in manibus tenerent cytharas, ad quid ultra phialas? Quia non fat erat exterioris Dei laudes decantare, nisi ipsum cor interioris, plenam sit odoramentorum, id est orationum ferventium, suavissimi odoris cum multis jaculatoriis ad Deum, cum multa meditatione, ac cõtemplatione cælestium mysteriorum; non fat est Deum ore laudare, ut multi faciunt in Ecclesia, si cor eorum alienum est à Deo.
Septimo, dicuntur seniores habere cytharas & phialas, & sanè alta dispositione, cythara præmittitur, & tunc ponitur phiala, quia mortificatio, quam cythara denotat, ut dixi superioris quæst. debet præcedere orationem; quia phiala significatur, ut ita fiat Deo gratissima, & suavis harmonia. Cantic. 4. numer. 6. Cant. 4. ait anima sancta, Vadam ad momem myrrha, & collem thuris. Prius promittit ascensum ad myrrham amarā mortificationis, ut inde pertranseat ad suave thuris orationis; non vero è contra dixit, sicut Cantic. 5. num. 1. Mes sui myrrham meam cum aromatis meis. Quia nimirum utrumque jungendum, ita ut præmatur.

QUESTIO XXII.

Quare omnes seniores in manibus non solum habent cytharas sed etiam phialas aureas: & quid significant?

Laus exterioris Dei sit cõjuncta cum interiori.
201. Antequam orationem præcedat mortificatio.
Cant. 5.
H h 3 miratur

Psal. 138. Sancti ad terrena an gusti, ad cælestia dilata.
199. Ard. Cas.
Ansberr. Perfecit charitatem pro amicis, & inimicis orat.
199. Alcazar. Calices, & ministeria sacerdotum intelligit.

mittatur mortificationis myrrha, & inde sequatur orationis aromata, & virgula illa fumit. Cantic. 3. n. 5. Quae ascendit per desertum sicut virgula sumi ex aromatis myrrhae, & thuris, & universi pulveris pigmentarii.

sollicitudinem, qua descendente comiteris, certò habebis quod petis. cum postulatio tua ex bonis operibus adjunctis vim habeat ad optata assequenda D. Ambrosio. serm. 87. De Elisei meritis quid dicamus? dum à Patre plus exigit, quam habebat, facit cum meritis suis plus prestare quam poterat. Ecce quantum potest oratio meritis communita, ipsa in se habet potestatem efficiendi donum quod petit, & quod non erat in potestate datoris, id fecit esse meritum iusti postulantis.

QUESTIO XXIII.

Quare oratio dicitur odor, seu odorem?

In limine quæstionis norandum est, quod illi sancti seniores in suavissimos orationum odores non profundantur, quando liber clausus extrahat, sed postquam est aperius: cum huiusmodi preces potius videatur offerendas esse, quando liber obsecratus erat, ut illis Agnus ad aperiendum moveretur.

Primò, & commune est solutio; quia oratio instat thuris sursum ascendit. Hinc ait psalmista 140. numero 2. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: ait in conspectu tuo, & non hominum ut est hypocritarum, ut ibi tantum oratione mea placeam, & non hominibus: & ad quid ultra addit, sicut incensum; seu odorem? quia hoc terram despiciens sursum fertur, sic oratio bene placita Deo, non terrena querit, sed tantum ad celestia dirigitur ac ordinatur.

D. Ambr.

206.

Ubi ad est officii ratio preces non requiruntur.

Psalm. 140.

Oratio non terrena celestia intendat.

D. Bruno.

Cantic. 3.

interpretatur D. Chryostom. homil. 3. de Davide; & Saule. Hac, scilicet oratio, ait, Barbarum illum, & alienigenam prostravit; eo quod priusquam mitteret lapides, cum precationis robore fuerat aggressus, neque enim vulgari more projecit lapidem: sed potius dixit: Tu venis ad me in Diis tuis: Ego autem venio ad te in nomine Domini Sabaoth: hac vox lapidem manu direxit in Goliath, hac pavorem iniecit Barbaro, hac hostis confidentiam fregit. Et post pauca alia huius orationis commemorat miracula.

interpretatur D. Chryostom. homil. 3. de Davide; & Saule. Hac, scilicet oratio, ait, Barbarum illum, & alienigenam prostravit; eo quod priusquam mitteret lapides, cum precationis robore fuerat aggressus, neque enim vulgari more projecit lapidem: sed potius dixit: Tu venis ad me in Diis tuis: Ego autem venio ad te in nomine Domini Sabaoth: hac vox lapidem manu direxit in Goliath, hac pavorem iniecit Barbaro, hac hostis confidentiam fregit.

D. Chryf. Oratio hostes dejicit, daemonas fugat. Math. 17. Senes coram Agno prosternuntur, & nihil vacuum se habere ostendunt, sed phialas tenent plenas odorem totorum, quæ sunt orationes Sanctorum; oratio enim Deo placere non potest, nisi de operum plenitudine, inde merito oratio odor dicitur, quod acutè expendit D. Chryf. illa oratio, est efficax, quia non est bono opere vacua.

Cantic. 3.

Erod. 10.

Luc. 23. H. go.

203.

Vit. & efficacia orationis meritis adjuvatur.

Dan. 9.

Theodor.

Psalm. 118.

Probata virtus dat alas orationi.

D. Ambrosio.

205.

4. Reg. 2.

Oratio adiuncta meritis multam vim habet.